

satie in haar geheel en het voornemen bevestigen, om dezelfde geheel en al te hervormen.

Ook is het noodig dat op 15 oogst de Werkliedenpartij die betoogingen hernieuwe, die zoo doelmatig de komst van het algemeen stemrecht hebben voorbereid.

Over vier jaren zijn duizende menschen te Brussel kunnen opwankelbaren wil komen uitdrukken, om de politieke gelijkheid te veroveren.

Wij koesteren de vaste overtuiging dat zij thans nog talrijker zullen komen, want de Werkliedenpartij is sedert 1893 met reuzenstappen vooruitgegaan. Zij zullen met dezelfde krachtvaardigheid hunnen wil komen uitdrukken om vooreerst de gelijkheid te verwezenlijken en vooral de afschaffing der krijgslasten, die als een looden mantel op de schouders drukken van het proletariaat.

Maar, opdat die uitslag bereikt worde, moeten onze vrienden zich herinneren dat zulke betoogingen niet onvoorbereid kunnen plaats hebben en dat het van nu af aan noodig is, dat men zich bezig houde met, in al de plaatsen des lands, de noodige gelden te verzamelen voor de reis naar Brussel.

De eerste rol in dit werk moet gespeeld worden door de socialistische Jonge Wachten.

Maar zij moeten ook kunnen rekenen op geheel de Werkliedenpartij, om hen in hunne pogingen te steunen en in de straten van Brussel een geheel volk zonder wapens te brengen, een gansch leger zonder geweren, dat aan de leidende klasse zijn wil komt beteekenen, gedaan te maken met een stelsel, dat de armen verplicht te dienen voor de rijken, de jongelingen dwingt de schoonste jaren van hun leven in de kazerne door te brengen, de werklieden dwingt te leeren hoe men andere werklieden, landgenooten of vreemdelingen, vermoordt.

Wij doen dus een beroep op de medehulp van allen. Geene meeting mag gegeven worden zonder dat onze gezellen spreken van de militaire kwestie en de betooging.

Dus allen naar Brussel! En ondertusschen hopen wij dat ieder zijn plicht zal doen!

E. VANDERVELDE.

Een Soldatenbrief

X..., Juni 1897.

Beste Vrienden,

Zooals gij misschien weet worden in de kazerne wekelijks eenige uren gewijd aan theoretische onderrichtingen. Vroeger liep dit over allerlei dienstonderrichtingen, als de graden, de samenstelling der wapens, de garnizoensdienst, enz.

Tegenwoordig is het programma verrijkt met voordrachten tegen het socialisme of liever smaad- en scheldwoorden tegen hetzelfde.

Eenige dagen geleden sprak een onzer luitenant, een gekende socialistenvreter, over de rol der soldaten in tijde van werkstaking.

Hij begon zijne inleiding met de communards uit te schelden voor lafaards, moordenaars, enz.

De man wond zich zelf op, hij kreeg al de kleuren van den regenboog en riep ten slotte:

« Wat zoudt gij doen, wanneer de werkstakers ongeduldig (het woord is onbetaalbaar. Red.) worden, hetzij door de uitdagingen der gendarmen, hetzij door honger? Zoudt gij niet gehoorzamen aan de bevelen uwer oversten, wanneer wij u bevelen er in te schieten en te kappen, tot wanneer dat canaille weer gedwee aan 't werk gaat? »

Allen zwegen, verstomd en treurig aangezien over zulke gemeene en laffe taal.

De held, ziende dat hij geen bijval genoot, begon eene uiteenzetting van verschillende redenen, die volgens hem deze moordenen moesten wettigen.

« Is het niet de schuld der werkstakers dat anderen belet worden te werken? »

« Is het niet hunne schuld dat gij uwe geliefkoosde kazerne moet verlaten, om bij die Walen geen oogenblik rust te genieten? »

« Is het de schuld niet der werkstakers dat de soldaten, die in de lucht schieten, andere menschen treffen, die er geen schuld aan hebben? »

« Is het de schuld niet dat gij ginder bij die keikoppen slechter gevoed zijt dan hier? » (1)

Op deze schitterende (?) argumenten acht ik het onnoodig hier te antwoorden.

De man meende geheel overtuigend geweest te zijn, want hij riep ten slotte geheel plechtig uit, dat iedereen, nu zijn gedacht moest bijtreden.

Voor de lezers van Vooruit is dit alles voldoende om te weten wie den klassenstrijd

(1) Tot inlichting der lezers van de Landbouwer wil ik hier zeggen, dat wij ternauwernood voedsel genoeg krijgen om niet van honger te sterven. Reeds drie maal reklameerden wij, doch bij elke verandering v. slechte het nog. Nu krijgen wij eene soort van vriend schaapvleesch, welke ik niet eten kan.

predikt, toegepast op de wredeste en de moorddadigste wijze.

Ik wilde de aandacht er op roepen hoe de broederlijkheid en de naastenliefde gepredikt worden onder een christelijk gouvernement.

Wat de uitslag dezer voordrachten betreft, hij is juist 't verkeerde van hetgene men ervan verwacht.

Werkjongens verafschuwen die taal en zij leert hen klaar zien in de ware strekkingen van het militarisme, zijn doel en zijne midelen.

Toen wij op de kamer waren, zegden talrijke jongens: Nooit zullen wij op onze broeders schieten en ik besloot de gezegdens mijner kameraden met de spreuk van het evangelie:

Met wil of met werken
Slaat niemand dood

Een Piot
X.

Partijgenooten, overweegt dit schrijven en gedenkt de antimilitaristische betooging van 15 Augusti te Brussel.

Klachten van een boerenwerkman

Het was op Zondag 6 Mei van het jaar 189... dat ik mij, ten gevolge eener uitnodiging van een mijner vrienden van buiten, op weg bevond naar de groote gemeente O...

Te D... van den trein gestapt, zette ik den weg naar de plaats mijner bestemming te voet voort.

Welhaast achterhaalde ik eenen man in wiens gezelschap ik hoopte eenigen tijd mijne reis te kunnen vervolgen.

Aanvangende met het weder en den tijd, hadden wij weldra een gesprek aangebonden, dat in vlotkracht aanwon naarmate onze weg inkortte.

Al spoedig wist ik dat mijn gezelschap van G... was en een huis bewoonde waarbinnen men tegen regen en wind minstens zoo goed bevrijd was als in December onder 's pastoors notelaar. Hij verklaarde mij ook dat hij bij eenen rijken boer wrocht bij wien hij winter en zomer van 5 ure 's morgens aan het werk moest zijn, waarvoor hij heele 63 centiemen (zeven stuivers) daags kreeg.

Met die daghuur moest hij vrouw en kinderen onderhouden en huishuur en landpacht bezorgen. De Zon- en heiligheden verdiende hij niets, en er kwamen er zooveel in het jaar, zuchtte hij.

En dan vervolgde hij zijne redeneering:

« Wanneer men de boeren hoort spreken, gaan allen van jaar tot jaar achteruit; alles wat zij moeten koopen is duur en vervalscht en wat zij te verkoopen hebben is geen geld waard. De eigenaars geven geen of slechts eenen onbeduidenden afslag op de pacht-sommen en op de belastingbijetten bestatigt men immer stijging en nimmer de minste daling.

« Als de boeren reeds aldus klagen, hoe moeten wij ons dan uitlaten, die bij hen ons bestaan, het brood van vrouw en kinderen moeten verdienen? »

« Gij zult wel gelooven dat er niet veel boter kan bij zijn... »

« In de stad hebben de werklieden hunne vakverenigingen, alwaar zij hunne grieven komen blootleggen en bespreken, maar niemand denkt aan het lot van den boerenwerkman, en nochtans heeft deze meerderheid in de arbeidende klas.

« Maar ook, wie zou de eerste zijn om op den buiten eene vrije vereeniging voor werklieden tot stand te brengen? Bij het eerste dat er van zou uitlekken, zou zich het gansche dorp tegen hem opheffen, de rijken uit vrees hunne macht te zien besnoeien, de armen gedwongen door de rijken. Het denkbeeld werd reeds in zijne geboorte versmacht. Evenals de slaven in Amerika, tijdens den bevrijdingsoorlog, op last hunner meesters tegen hunne bevrijders vochten, zoo ook zouden de boerenwerklieden, tegen hart en wil, partij kiezen tegen dezen die hen op de mogelijkheid zouden wijzen zich uit de klauwen hunner uitbuiters te wringen. Neen, op den buiten kunnen geene vrije werkliedenbonden opgericht worden; daartoe is reeds eene zekere mate van vrijheid noodig en de boerenslaaf leeft gekluisterd aan handen en voeten... Hij woont in het huis van den eene, pacht een lap grond van den andere, heeft vrouw en kinderen of oude ouders te onderhouden. Er is altijd iemand ziek: slecht gevoede kinderen en in gebrek verouderde lieden zijn teer.

« En tot wien Wendt men zich dan in zijnen nood, tenzij tot zijnen meester, den boer bij wien men werkt, tot den kasteel-

heer, den pastoor, het armbestuur, enz...? En eens dat men een beetje hand boven water heeft, zou men er aan denken zijne vrijmaking te behartigen...! Het zou voorzeker in den winter niet zijn, want alsdan vrees men maar immer al te wij gemaakt te worden... Van den rijke vooral willen wij dan veel verdragen. Wij veinzen zijne knevelarijen niet te voelen, zijne loipheden niet te hooren.

Immers, hij verlangt niets zoozeer dan ons het geduld te doen verliezen en tegen hem in woede te doen ontsteken. Alsdan zou hij meenen ons met volle recht van zijn hof te mogen schuppen, want met zijne tergerijen en ruwheden beoogt hij slechts dit doel. In den winter heeft hij altijd volk te veel. Wee dengene die hem in den zomer heeft durven te na spreken... »

« Ziedaar hoe het met ons, boerenwerklieden, geschapen staat: wij zwogen weken aan weken, jaren aan jaren en kunnen de almoezen niet ontberen... Zoo leven wij in aanhoudende slavernij, in gedurige vrees... »

En treurig gestemd vervolgden wij zijwend onzen weg langs de eenzame baan.

In een volgend nummer zullen wij antwoorden op de klachten van den boerenwerkman.

Mos in 't gras

Grasland baart dikwijls zorg. Nu eens doet de winter er schade aan, dan komt er te veel onkruid in, dan weder zit het vol mos, en 's zomers gebeurt het menigmaal dat 't gras verbrandt.

Aan deze onaangename toestanden hebben wij echter dikwijls zelf schuld. Waar wij verkeerde zaden kiezen, loopen wij groot gevaar dat de winter nadeel doet. Als men in 't najaar het gras lang laat staan, rot het gewoonlijk 's winters.

Onkruid moet altijd in zijn begin onderdrukt worden. Heeft het zich al door eigen zaad verspreid, dan is alle moeite vergeefs. Ook als 't grasland vol mos komt, zijn wij er vaak zelf de schuld van. Onze grond is te koud, te ruw; veel mest en veel kalk hadde dien beter gemaakt.

Mos in het grasland is in elk geval het onaangenaamsste wat er is, en — als de rechte middelen niet worden toegepast, ook het langdurigste kwaad.

Hiermede wordt niet bedoeld om — ten einde het mos uit te roeien — eenvoudig een nieuw grasland aan te leggen. Dat is wel een afdoend middel, maar het kost te veel en bevalt daarom niemand.

Men kan het mos ook op andere wijze vernietigen en wel door ijzervitriool. Hier van lijdt het gras niet, integendeel is het er zeer mede gebaat, wat te zien is aan het frische groen dat er door opkomt.

Van ijzervitriool neemt men voor 1 hectare 350 kil. 't Is geen duur middel en eene proef kost al heel weinig. Het ijzervitriool stampst men fijn, zoodat het gelijkmatig verdeeld en als poeder of meel kan uitgestrooid worden.

Voor kleine oppervlakten kan men het ijzervitriool ook in opgelosten vorm toepassen, vooral dan, als in 't begin van 't jaar de aanwending verzuimd is. Men geeft dan 1/2 kilo opgelost in 60 liters water voor elke 14 vierkante meters. Het mos wordt zwart door 't ijzervitriool.

Voor grasland, dat niet al te best door den winter gekomen is, maar toch geen last van mos heeft, is compostaarde het beste middel om het weer op streek te brengen.

Grasland houdt over 't geheel van compost en is er ook 's zomers dankbaar voor. De aanwending ervan is gemakkelijk. Men bakt met de egge den grond terdege op, strooit er compost over en 't werk is afgevoerd, als men ten minste niet op de kale plaatsen wat graszaad wil zaaien, wat vóór het uitstrooien van den compost in den openge-scheurden grond plaats heeft.

Compost belet ook 't doodwintren van 't grasland. Daartoe wordt het in 't najaar uitgestrooid, als 't gras recht kort afgemaaid of geschooren is. Dik behoef het niet te liggen, een halven vinger dikte is voldoende, iets minder is ook al goed. Het gras spruit daaronder uitstekend uit, omdat het krachtig wordt van de voedende bestanddeelen van den compost, en door de sneeuw als een warm dek is beschut.

Men behoeft niet te vreezen dat compost onkruid aanbrengt, indien men althans goed bewerkten compost heeft. Het te voorschijn komende onkruid wordt bij voortdurend graszoden en op gazons bij het bijna wekelijks maaien vernietigd.

Links en Rechts

Vervalsching der eetwaren. —

Door de regeering wordt tegen de vervalsching der levensmiddelen streng gewaakt.

In de laatste jaren zijn de wettelijke bepalingen merklijk verscherpt. Het toezicht is veelvuldiger en het onderzoek strenger.

Vanwege de regeering werden in 1895 niet minder dan 49,896 onderzoeken ingesteld en 74,904 in 1896.

Tal van processen-verbaal wegens overtredingen der wet, door de vervalschingen van levensmiddelen, werden opgemaakt. De meesten voor verkoop van vleesch, schade-lijk voor de gezondheid, vervalschte melk, margarine in plaats van boter, vervalscht brood, vervalschte azijn, bier en meel.

In 1895 hadden 1461 veroordeelingen wegens vervalschingen van levensmiddelen plaats, tegen 1398 in 1896.

De scheikundige onderzoeken brachten aan het licht dat, van 602 stalen melk, er 392 vervalscht waren en 90 kwamen verdacht voor.

Van de 667 stalen boter waren 383 vervalscht en 68 verdacht. Van de 241 oliën waren er slechts 25 zuiver. Van de 148 stalen meel waren 118 vervalscht. Van de 101 stalen suikerij waren 53 met allerhande vreemdsoortige en nietswaardige bestanddeelen vermengd, meestal delfstoffen. Van de 92 stalen saffraan waren er niet minder dan 82 vervalscht.

Met den azijn was het ook treurig gesteld; het onderzoek bracht aan het licht dat van de 140 stalen slechts 36 zuiver waren. Van het bier bleken 176 van de 312 onderzochte stalen vervalscht te zijn. Eindelijk van 115 stalen chocolade waren 70 vervalscht.

Bieën. — In het jongste nummer van het Nederlandsch Landbouwblad komt een belangwekkend artikel over het nut der bieën voor:

Eer nog de invloed der insecten verklaard was, zegt het blad, hadden onze voorouders opgemerkt dat de nabijheid van eene biehal den boomgaard geluk aanbracht. Men moest het eens gezien hebben met welke zorg men voor de gelukaanbrengende biehal schermde! En nu, omdat de bieën niet meer in zulk groot getal de boomen en de gewassen bezoeken, ziet men ook de opbrengst aan schoon fruit verminderen.

In Saksen bestaan gewesten waar graan geteeld wordt, dat hoofdzakelijk tot zaai-zaad is bestemd, en daar bezitten de landbouwers zonder uitzondering biehallen die op wagentjes staan; eenige dagen vóór het bloeien van het graan brengt iedere landbouwer zijne biehal in het midden zijner velden.

Voor de bezitters van boomgaarden, velden, wijngaarden, wordt door de bieën vermeerdering van opbrengst bekomen.

Gemeen gedrag. — Een werkman van Ninove had aan pastoor Daens gevraagd ten zijnen voordeele iets te doen bij den bevoegden minister.

Hoe of op welke wijze Woeste kennis van dien brief heeft gekregen, blijft vooralsnu een raadsel.

Niettemin staat het vast dat hij aan dien werkman den volgenden Vlaamschen (?) brief heeft gestuurd, die eenige dagen geleden door pastoor Daens in de Kamer is afgelezen geworden:

« Mijnheer Daens kan niets doen, hij zal niets doen. Hij weet schelden, maar niets anders. In de Kamer is hij zonder invloed, en zijne redevoeringen zijn ledig. Gij en uwe vrienden moeten aan het volk toonen dat hij niets voor U krijgt. »

En zeggen dat die lieden allen denzelfden God van liefde en broederlijkheid dienen.

Ellende op school. — Het socialistisch blad van Seraing, L'Appel au Peuple, deelt onder den titel: « Ellende op school, » een drietal briefjes mede, gezonden aan de onderwijzers, waarin de ouders de reden opgeven, waarom hunne kinderen niet ter school zijn geweest. Wij deelen ze hieronder mede:

M...,

Mijn zoon kon naar de school niet komen, daar hij geene kloefen had.

M...,

Mijn kind was in de onmogelijkheid naar de school te komen, daar het niet te eten had.

M...,

De ondergeteekende verklaart dat zijn zoon niet naar school komt, daar ik aan-

gedaan door vermin bedele Ik g

Hoe gev weer die in geleden! V en goed, m mede gepas

Overstro sie gelast m len er diene stroomingen werk geind Zij stelt ve rivier recht bouwen die mige plaatse watering on Zoohaast commissie dienst van b de studie de De studie ken wij voor terecht, als

Slotwe boer van I berg op, m niet gemak Een dien deken toe. — Wel b Ik dacht w ezel kon ge

Aar

Vi Na mijne ben, hebt g Wij socia geen diever wij wijzen u de overvloe armoede en Wij spre en recht. « gaan? » was brief stelde kan anders, genotsmidd ook gelukki zou er eene noodig zijn, leven.

Wij gaa maken.

Waarom wereld?

Het gezo mensch wer

De rijken gen de arme ons die niet

Daarom ondernemer weten of er

Geld, ge het eenige v

Geheel de den, om in a

dat zou de voortbrengs

Ehwe! da pas, in han

wendighede

Dat komt gaan het u l

Een fabri Met welk d

afgevraagd, nen of gew

Geenszin zegt: ik ste

en nu moet dan uit die

te trekken.

Daartoe 1° Wein

werken.

2° Liever

ken als m

kosten.

3° Zijne v

4° Zijn m

5° Den i

vervangen.

Dat zijn

bij kan bez

is zooveel g

Maar d

nieuwe mel

uitvindinge